

Horti P. rajza.

HIVATALOS TUDÓSÍTÁSOK.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minister a vidéki múzeumok gyarapítására szolgáló anyagból a Miskolcon létesülő múzeum részére három festményt letétképen átengedett.

Az orsz. magy. Iparművészeti Múzeum ideiglenes kalauzának 3. kiadása e napokban megjelent. A kalauz magában foglalja mindazokat a bővítéseket, a melyek a múzeum gyűjteményes tárgyainak szaporodásával szükségessé váltak, hogy a múzeum tárlatait látogató közönségnek a műtárgyak felől a legszükségesebb útbaigazító s felvilágosító adatok nyújtsanak. A kalauz a múzeumi kapusnál 10 krért szerezhető meg.

Az ipari munkások képzésére rendezendő vasárnap délutáni ingyenes előadások az orsz. magy. Iparművészeti Múzeumban f. é. november hó 5-től 1900. évi márczius hó 11-éig fognak megtartatni. Az előadások minden vasárnap, tehát november 5., 12., 19., 26., december 3., 10., 17., 31., január 7., 14., 21., 28., február 4., 11., 18., 25., márcz. 4. és 11-én mindenkor d. u. 1/3 órákor kezdődnek és 4 óráig tartanak, a mely alkalommal a múzeum tárlatai nyitva vannak s a gyűjteménytárgyakról Radisics Jenő igazgató és Mihalik József múzeumi őr felváltva tartanak népszerű előadásokat.

Magyar Iparművészet.

Pályázatok az iparművészeti iskolában. A vallás- és közoktatásügyi minis-ternek az az elhatározása, hogy a magyar ifjúságnak nemes vetélykedésre hajló ösztönét a művészi nevelésben pályázatok szervezésével kiaknázza, mindinkább szebb sikerrel biztat. Az iparművészeti iskola, új szervezeti szabályzatainak alapján, az utóbbi két hónapban három komolyabb tárgyú pályázatot rendezett egyes szakosztályainak tanítványai között és jó lélekkel mondhatjuk, hogy nemcsak mindegyik pályázat szép eredménnyel járt, de azt is, hogy ez az eredmény folyton növekedő művésziesebb beccsel bírt. A nyert tapasztalat biztató jelenségekként sorolhatja föl azt, hogy a növendékeknek legnagyobb része a saját individualitásából kifolyó, önálló eszméjét (tehát nem másol százszor látott motívumokat) iparkodik modern, avagy valamely történeti stílus formáiba felöltöztetni; a mellett a pályázat nem visz irigy versengésre, hanem egymás tehetségét megbecsülő nemes vetélykedésre.

A pályázatok elsejének témája egy művészi bronz íróasztal-készlet volt. Az első díjat *Pásztor* János diszítő szobrász, a két második díjat ex aequo *Galát* Lajos kislasztikus és *Fehérkúti* Bálint lakásberendező nyerte. A pályázatok másodikának tárgya egy, a párisi kiállításra szánt fríznek

festett diszítménye volt. Az első díjat *Edvy* Gyula, a másodikat *Vogyeraczky* István, a harmadikat *Bátky* József diszító-festő növénydékek nyerték. A legmeglepőbb sikerű harmadik pályázatnak tárgya egy tavaly elhunyt tanulótársnak síremléke volt. A tervezeteknek túlnyomó része modern fölfogást, önálló gondolkodást tanusított. Az első díjat *Mogyoróssy* Sándor, a másodikat *Gách* István diszító-szobrász tanulók nyerték. Dicséretben részesültek még *Pásztor* János, *Szeszák* Ferenc és *Kopits* János.

Az orsz. magy. Iparművészeti Múzeum és Iskola könyvtára részletes katalógusának munkálatai annyira előhaladtak, hogy az december hó közepén készen fog a nyomdából kikerülni. Ettől az időtől fogva a könyvtárt látogató közönség rendelkezésére fog állani a katalógus, mely könnyen áttekinthető beosztással, szakonként fogja tartalmazni annak gazdag iparművészeti anyagát.

A könyvtárt újabban a következők gyarapították ajándékaikkal: A vallás- és közoktatásügyi miniszter; a kereskedelemügyi m. kir. miniszter; Közlekedési Múzeum, Budapest; Nordiska Museet, Stockholm; Czakó Elemér; Domanovszky Sándor dr.; Emmerling Károly Vilmos (150 plakáttal); Hazelius Artur, Stockholm; Heinlein Mihály; Helbing Hugó, München; Kudora Károly; Majovszky Pál dr.; Mihalik József; Radisics Jenő; Ráth György (17 nagybecsű aukció-katalógussal).

Szeptember 18-tól 30-áig a könyvtárt látogatták 448-an és használtak 474 művet. Október havában a látogatók száma 1349, a használt műveké 2485.

A m. iparművészeti társulat választmánya 1899. évi október hó 26-án *Ráth* György elnöklése mellett ülést tartott, melyen jelen voltak *Czigler* Győző alelnök, *Fischer* Ignác, *Gaul* Károly, *Jakabffy* Ferenc, dr. *Matlekovics* Sándor, budahegyi *Pauer* Leó, *Radisics* Jenő és *Zsolnay* Miklós választmányi tagok. Jegyző *Györgyi* Kálmán, titkár.

Elnök megnyitván az ülést, a jegyzőkönyv hitelesítésére *Gaul* Károly választmányi tagot kéri fel. Jelenti, hogy legutóbbi ülés óta

súlyos csapás érte a társulatot, mert egyik alapító tagját és volt elnökét: br. *Lipthay* Bélát a halál elragadta. A társulat fájdalomának és kegyeletének jeléül koszorút tett a boldogultnak ravatalára s közlönyében méltatta érdemes munkásságát. Özv. báró *Lipthay* Béláné, boldogult férjének halála alkalmával kifejezett részvételeért levélben köszönetét fejezte ki a társulatnak. Ezzel kapcsolatosan jelenti az elnök, hogy *Giergl* Ernő választmányi tag június hó 4-én meghalt. A választmány tagtársának halála feletti fájdalomának a jegyzőkönyvben kifejezést ad.

Beck Dénes és *Fittler* Kamill egyéb teendőik miatt a mai ülésről való távollmaradásukat kimentették.

Titkár felolvassa a legutóbbi választmányi ülésnek jegyzőkönyvét, mely ellen senki nem tesz észrevételt, mire azt hitelesítik.

A jegyzőkönyvben foglaltak nyomán az elnök jelenti, hogy *Zala* György elfogadta a választmány föltételeit, mire a társulat megkötötte vele a szerződést, a király és a királyné kisméretű szobormintáinak átengedése vonatkozólag. Az Erzsébet-érem megvalósítása halasztást szenved, miután úgy a tervező szobrász, *Beck* Ö. Fülöp, mint pedig *Róger* Adolf, a ki a sokszorosítás elintézését s a forgalomba való hozatalt elvállalta, kijelentették, hogy jelenleg a párisi kiállításra készülő munkákkal annyira igénybe vannak véve, hogy a megbízást ez idő szerint nem vállalhatnák el. A választmány a bejelentéseket tudomásul veszi.

Ezután áttér az elnök a társulatnak a nyári idényben kifejtett tevékenységének a vázolására. Ez alatt az idő alatt nem kevesebb, mint három nagyobb szabású kiállítás előkészítésének munkálatait kellett végezni. Úgy mint a karácsonyi, az orosz művészeti és a párisi kiállítás iparművészeti csoportjainak az előmunkálatait. Miután az előbb említett két kiállításról később lesz szó, elnök a párisi kiállításra vonatkozólag jelenti, hogy az előmunkálatoknak legfontosabb része, úgymint a művészi terveknek a beszerzése s kiosztása be van fejezve. Mintegy százötven modellt s tervrajzot szerzett be a leghivatottabb művészekről a

különböző iparművészeti csoportok számára. Mindezeket a rajzokat és mintákat a modern ízlés szellemében s a magyaros jellegnek határozott föltüntetésével tervezték az illető művészek. Ilyképpen immár biztosan reméli, hogy a párisi kiállítás magyar iparművészeti csoportjaiban a művészi kvalitás mellett azoknak nemzeti jellege szemelláthatóan ki fog domborodni.

Titkár részletesen ismerteti a társulat intézkedéseit, a melyeket az Oroszországban rendezendő magyar iparművészeti kiállítás érdekében tett. E szerint kieszközölte azt, hogy Ő Felsége a tulajdonában levő s a m. iparművészeti társulat kiállításain vett tárgyakat, nemkülönben a székesfőváros három rendkívül díszes hódoló feliratait s a vaskapu megnyitása alkalmával a magyar kormánytól kapott remek serleget a kiállításra átengedje. Hasonlóképpen az országos iparművészeti múzeum a tulajdonában levő újabb iparművészeti tárgyak közül 30 darabot átengedett a kiállításra, a melyen hazai művészi iparosaink legkiválóbbjai majdnem kivétel nélkül részt vesznek. Különlegessége is lesz e kiállításnak, egy zeneszoba, melyben a szépen fejlődő hangszer-iparunk kerül bemutatásra. Az összes elküldött tárgyaknak értéke mintegy 93.000 forintra rúg. Magának a sz.-pétervári tárlatnak a helyszínén való rendezésével s a moszkvai tárlatnak tervben való kidolgozásával a vallás- és közoktatásügyi m. kir. minister Radisics Jenő iparművészeti múzeumi igazgatót bízta meg. A választmány a bejelentést tudomásul veszi.

A f. évi karácsonyi kiállítás előkészületeiről Radisics Jenő választmányi tag tájékoztatta a választmányt. E szerint a kiállítás középpontja egy modern lakás, illetőleg az a 6 szoba-berendezés lesz, melynek tervezését egy művésznő, br. Huszár Ilona és négy művész (Hortí, Spiegel, Förk, Pauly) magára vállalta. Magának a lakásnak besztása Györgyi Géza építész terve után készült. Ebben a lakásban a rendes polgári viszonyokhoz mért költséggel beszerezhető modern bútorok s egyéb berendezési tárgyak lesznek bemutatva. Remélhető, hogy

a kiállítás december hó 1-én megnyitható lesz. A választmány a bejelentést helyesléssel tudomásul veszi.

Titkár jelenti, hogy a „Magyar Iparművészet“ hirdetési rovatának eddigi bérlőjével szemben felmerült differenciák miatt az elnökség felbontotta a vele kötött szerződést s a hirdetési rovatot egyelőre egy évre az Athenaeumnak adta bérbe előnyös feltételek mellett. A választmány a bejelentést tudomásul veszi.

Titkár jelenti, hogy a nyár folyamán a kőbányai lámpagyár igazgatósága, Brázay Zoltán, a *Merkur* váltó-üzlet r.-t. igazgatója és a Goldberger Sámuel és fiai cég a társulathoz fordult, hogy az általuk kívánt plakátokra, illetve címkére alkalmas rajzot pályázat útján beszeresse. A társulat a pályázatokat közlönyében s egyéb lapokban hirdette s megalakította az illető bírálóbizottságokat. Valamennyi pályázat eredményes volt.

Titkár jelenti, hogy a kereskedelmi minister úr ő excellenciája a „Magyar Iparművészet“ első évfolyamából harminc példányt vásárolt meg jutalomkönyvekül a főhatósága alatt levő szakiskolák tanulói számára. Hasonlóképpen a székesfőváros is vásárolt két példányt a községi reáliskola tanulói számára. Örvendetes tudomásul szolgál.

Elnök kötelességének tartja a választmány tudomására hozni, hogy „Az Iparművészeti Könyvé“-nek anyaga, a közreműködőknek lelkes munkássága következtében annyira szaporodott, hogy a mű 90 ívre fog terjedni. A fele már ki van szedve s az illusztrációknak nagy része szintén együtt van. Az első kötet a télen, a többi a jövő év folyamán fog megjelenni. Tudomásul szolgál.

Titkár a kultuszministernek leiratait előterjeszti, melyekben felhívja a társulatot, hogy tegyen jelentést három folyamodványról, a melyet véleményezés végett leküldött. Az egyikben egy hazai festőművész ösztöndíjat kér, melyet főleg a miniatűr-festészetben való tökéletesítése céljából akarja felhasználni. A választmány behatóan

tárgyalva a folyamodványban fölhozottakat és tekintettel az illetőnek e téren való eddigi sikeres működésére, és arra, hogy a modern irányú miniatűr-festészetet külföldön, nevezetesen Párisban nagyon felkarolták s annak ott számos kiváló művelője van, míg nálunk — a folyamodótól eltekintve — alig akad művész, a ki azzal foglalkoznék, holott biztosra vehető, hogy a jó miniatűrnek nálunk is lenne kereslete: kívánatosnak tartja a folyamodó kérésének a teljesítését. És pedig annyival is inkább, miután a folyamodó a művészi zománcolásban is számottevő munkásságot fejtett ki s így a külföldön szerzendő ismeretei e téren is előre fogják mozdítani a haladását, a mi a haza iparművészet szempontjából is kívánatos. Tekintve azonban azt, hogy a képzőművészetnek dotációja magasan felülmúlja az iparművészetnek támogatására szánt csekély összeget, a választmány a folyamodványt azzal terjeszti föl a kultuszministerhez, hogy ő Excellenciája a kért segílyt a képzőművészet támogatására szánt összegből engedélyezze, miután a miniatűr-festészet különben is a képzőművészet körébe tartozik.

A másik leiratban a kultuszminister felszólítja a társulatot, hogy tegyen véleményes jelentést egy budapesti üvegfestőnek hozzá intézett, segílyért való folyamodványára. A választmány — eltekintve személyi okoktól — elhatározza, hogy a folyamodvány mellőzését javasolja a miniszternek, miután véleménye szerint az üvegfestészet éveken át már eléggé kivette részét az állami támogatásból s immár annyira fellendült, hogy a hazai szükségletet minden tekintetben kielégíteni tudja, sőt némi kivitelre is tett szert, de különben is az iparművészetnek számos olyan ága van, a melynek állami támogatása sokkal indokoltabb volna, mint a már eléggé meggyökeresedett üvegfestészeté.

Végre a harmadik kultuszministeri leirat véleményes jelentését kívánja a társulatnak, egy vidéki művésznak a kereskedelmi miniszterhez intézett folyamodványára, melynek kapcsán egy iparművészeti intézet tervezetét mutatja be s annak vezetésével, magas évi

díjazás mellett, magát megbízatni kéri. Miután mindaz, a mit a folyamodó tervez, már régóta illetékes tényezők hozzájárulásával megvalósult, és a m. iparművészeti társulat már évek óta egészen ingyen végzi a tervbe vett, nagy személyzetet igénylő iparművészeti intézetnek teendőit: a választmány a folyamodványnak mellőzését ajánlja.

Elnök előterjeszti a budapesti Beschorner A. M. és fia műércöntöde igazgatóságának a társulat tulajdonát képező szobormintáinak az úgynevezett műbronzban való sokszorosítására és forgalomba hozatalára vonatkozó ajánlatát. A választmány a Beschorner-féle öntödének ajánlatát általánosságban elfogadja s hozzájárul a társulat jutalékainak leszállításához, abból az okból, hogy a szobrok az eddigi áraknál is olcsóbban árusíthatók legyenek. Kiköti azonban továbbra is a társulatnak korlátlan ellenőrzési jogát, a szobrok művészi kidolgozását illetőleg. Egyben felhatalmazást ad az elnöknek, hogy alkalomadtán még több kisplasztikai szobormintát beszeressen, a melyeknek elbírálását s a megvétel felett való határozathozatalt, az elnökön kívül, esetről-esetre meghívandó két választmányi tagból s a titkárból álló bizottságra bizza. Ezúttal pedig hozzájárul a választmány Vastagh György szobrásznak „Kozma“ és „Oboján“ nevű lómintáinak s Markup Bélának „Első lecke“ című szoborművének megvételéhez.

Titkár felolvassa a m. kir. iparművészeti iskola igazgatójának levelét, a melyben kéri, hogy a társulat engedjen át a *Magyar Iparművészet* egyes füzeteiből 10–10 példányt a vezetése alatt álló iskola növendékei számára. A választmány az iparművészeti iskola igazgatójának kérését készségesen teljesíti, s elrendeli, hogy a f. évfolyamból s az ezután megjelenő füzetekből 10–10 példány küldessék az iparművészeti iskola növendékei számára az igazgató kezeihez.

Kriesch Aladár vál. tag utalva arra, hogy nemrégiben meglátogatta a pozsonyi államilag segélyezett szövőiskolát, a melyben azt tapasztalta, hogy ott bár technikai szempontból kitűnő s tartós szőnyeget tudnak

készíteni, eltekintve a Mintalapokban közölt egy-két minta után készült szőnyegektől, általában értéktelen külföldi minták után dolgoznak. Ennek oka nyilván abban keresendő, mert az iskolának nincsen módjában, hogy a szükségelt művészi becsű és eredeti tervrajzokat beszerezze. Ezért indítványozza, hogy a társulat karolja föl az iskola ügyét s keressen módot arra, hogy az iskola a szükségelt eredeti szőnyeg-tervrajzokat kapja, a melyeknek megvalósításánál is művészi felügyeletre volna szükség. A választmány, Czígler Győző alelnök, dr. Matlekovics Sándor és Gaul Károly választmányi tagok felszólalása után elhatározza, hogy a társulat kérje a kereskedelemügyi ministert, hogy bocsásson rendelkezésére megfelelő összeget, hogy a pozsonyi szövő-iskolát s esetleg több hazai szőnyeggyárat művészi becsű eredeti rajzokkal elláthassa s a kidolgozást művészekkel ellenőrizhesse.

Ezzel kapcsolatosan az elnök utal a párisi kiállítás iparművészeti csoportjainak előkészítésénél s általában az iparművészeti ügyek körül szerzett tapasztalataira, a melyek révén meggyőződött arról, hogy a hazai iparművészetnek csak akkor lesz az állami támogatás igazán hasznára, ha ez természetesen s az egyes iparosok speciális érdekeit kellően szem előtt tartó módon történik. Ezért tartja ő leghelyesebbnek, ha az egyes segélyt érdemlő iparosnak nem készpénz segélyt vagy kölcsönt adnak, mint az eddig történt, hanem fix megrendelésekkel segítik s e mellett még a mellőzhetlen művészi támogatásban is részesítik őket. Ezeknek a közvetítésére pedig legalkalmasabb a m. iparművészeti társulat, mely ilyen irányban már régebben működik s a mely abban a helyzetben is van, hogy a kész tárgyakat értékesítse s az így felszabaduló segélyösszeget újból és többszörösen felhasználja. A választmányban az elnök fejtegetései élénk visszhangra találtak, s miután a jelzett intézkedések megvalósítását a választmány is felette üdvösnek tartja, felkéri az elnökséget, hogy ezt a kérdést tanulmányozza és alkalom

adtn erre vonatkozólag konkrét javaslatot terjesszen a választmány elé.

Végül a titkár bejelentette, hogy az utolsó választmányi ülés óta harminc új rendes tag lépett a társulat kötelékébe. Erre az elnök az ülést berekeszti.

A szentpétervári és moszkvai magyar művészeti kiállításra összegyűjtött iparművészeti tárgyakat október hó 22-én indították útnak Oroszországnak. Művészi iparosaink közül a következők vesznek részt a kiállításon: Bachruch A., Beck Ö. Fülöp, Beschorner A. M. és Fia, Boros Györgyné, Engel Lajos, Farkas Gizella, Fischhof Jenő, Giergl Henrik, Grubics László, Heumann Mór (Komor Marcell tervei után készült bútorok), Jungfer Gyula, König Izidor, Kovalszky Sarolta, Krausz K. és J., M. kereskedelmi részvénytársaság (házi ipari cikkek), Melkó Bertalan, Mirkovszky Gézáné, Oskó Lajos, Páder Nándor, Pilát Pál, Polgár Alajos, Pozsonyi szövőiskola, Rapoport és Társai, Rippl Rónai József (hímzések), Róger Adolf, Róth Miksa, Schunda V. József, Stowasser János, Thék Endre (zongorák), Turnherr Gyula, Wisinger Mór és a Zsolnay-gyár.

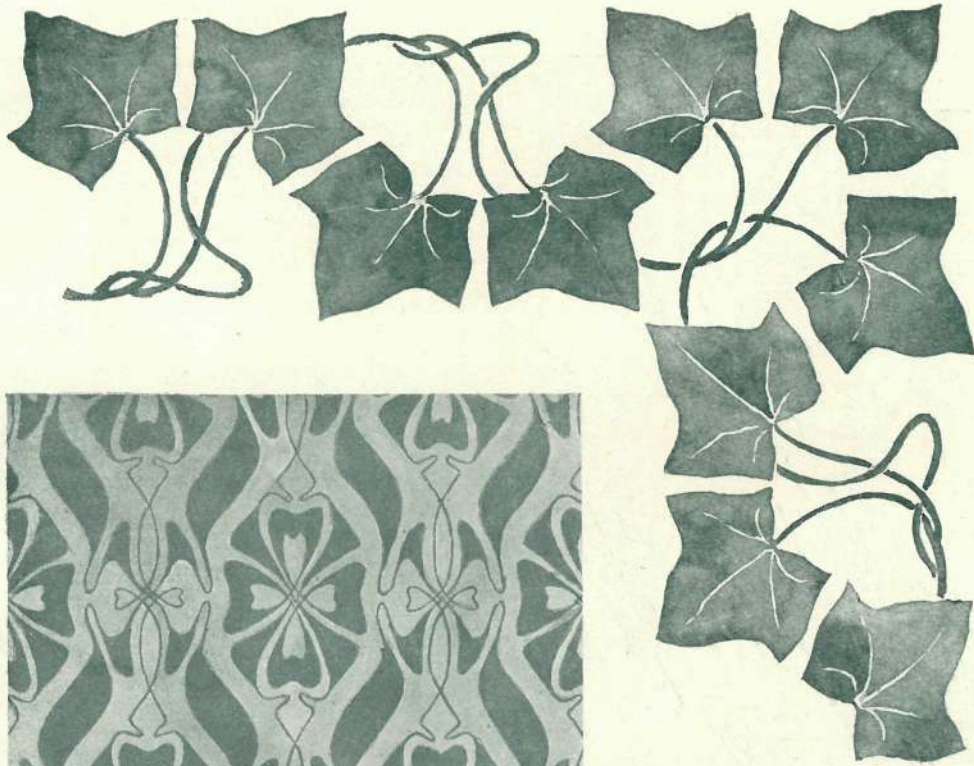
Uj tagok. F. évi október hó 1-je óta a következők beléptek a m. iparművészeti társulat rendes tagjainak sorába: Bustya Lajos építési vállalkozó (Marosvásárhelyen), Deutsch Sámuel és veje bútorkereskedők (Munkács), Korinek József (Budapest), Lócsei kir. főgymnasium, „Jókai“ önképzőköre, Mendelovits Lajos (Debrecen), Mocsay József műasztalos (London), Nádor Lajos szakíró (Budapest), Nagykanizsai kir. kath. főgymnasium, Nyiry Lajos, a „Magyar Krónika“ szerkesztője (Budapest), Pozsonyi hereskedelmi és iparkamara, Rudas Gusztáv, műkereskedő (Budapest), Schönwald Imre, ékszerész (Pécs), Stromszky Sándor (Budapest), Szalay János (Budapest), Szép Ferenc diszítő-szobrász (Budapest) és Wehrmann Frigyes (Budapest). Összesen tizenhét új tag.

◦ Tapéta. ◦
Horti Páltól.

◦◦ Mázas agyag-edények. ◦◦
Tervezte és készítette Horti Pál.

Tapéta terv. Könyvdiszítés.

••• Horti Páltól. •••

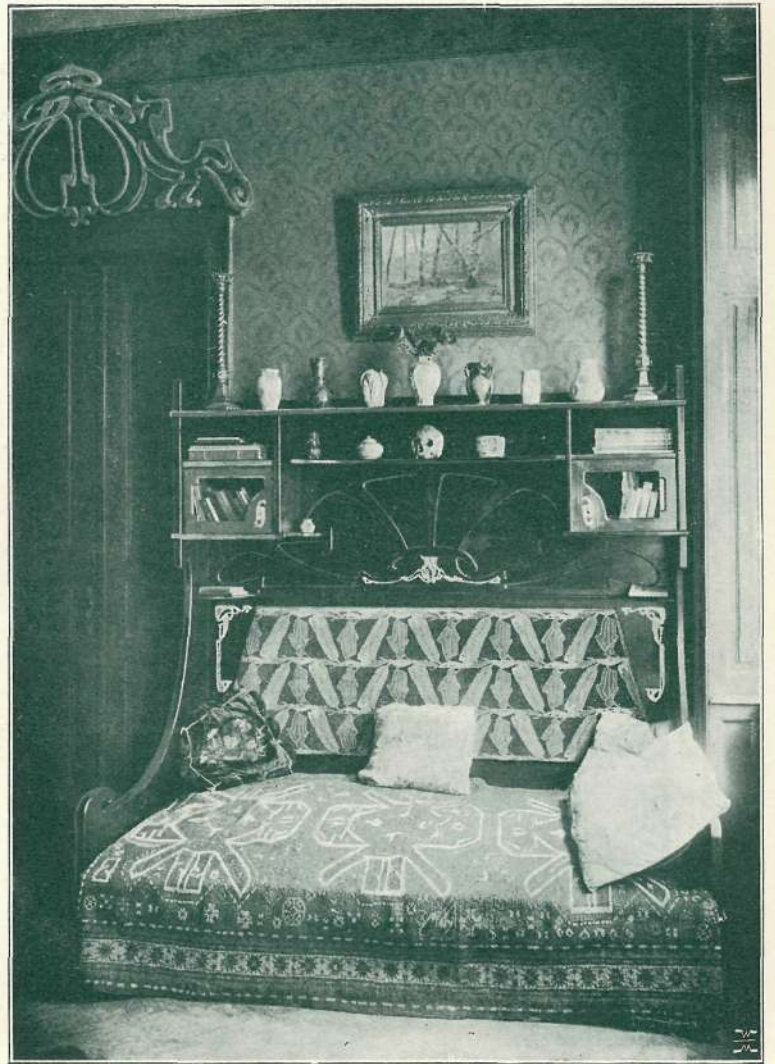

•• Mázas agyag-edények. ••

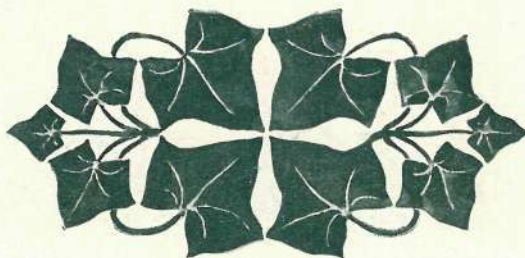
Tervezte és készítette Horti Pál.

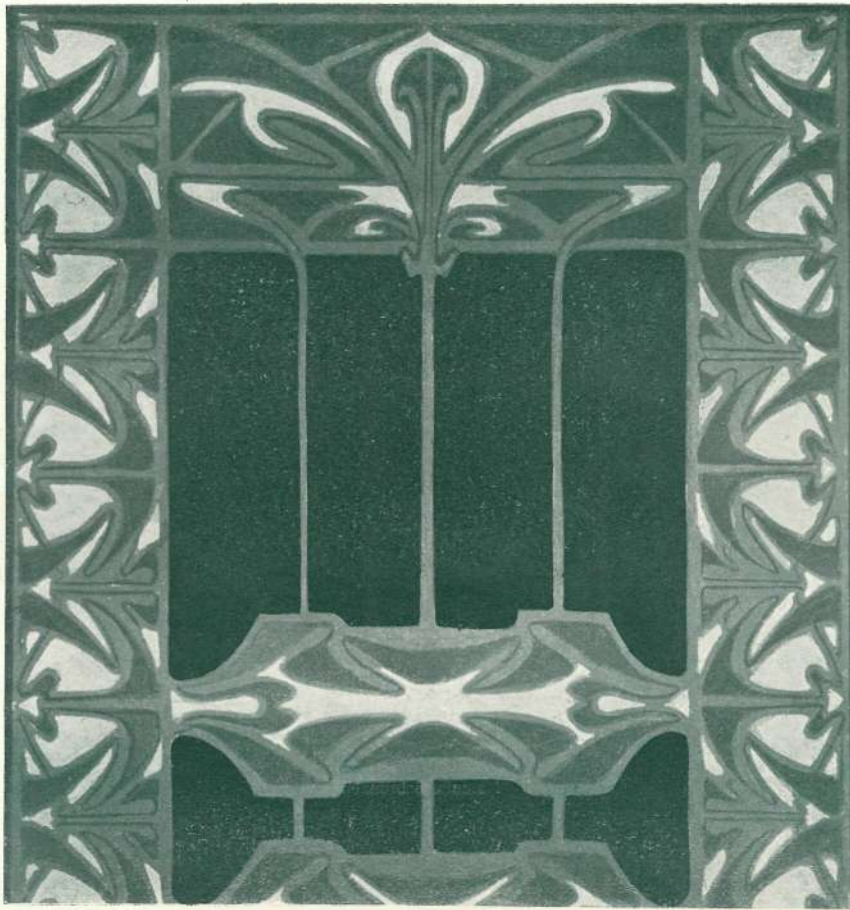

Bordür. Horti Páltól.

Pamlag. Horti Páltól.

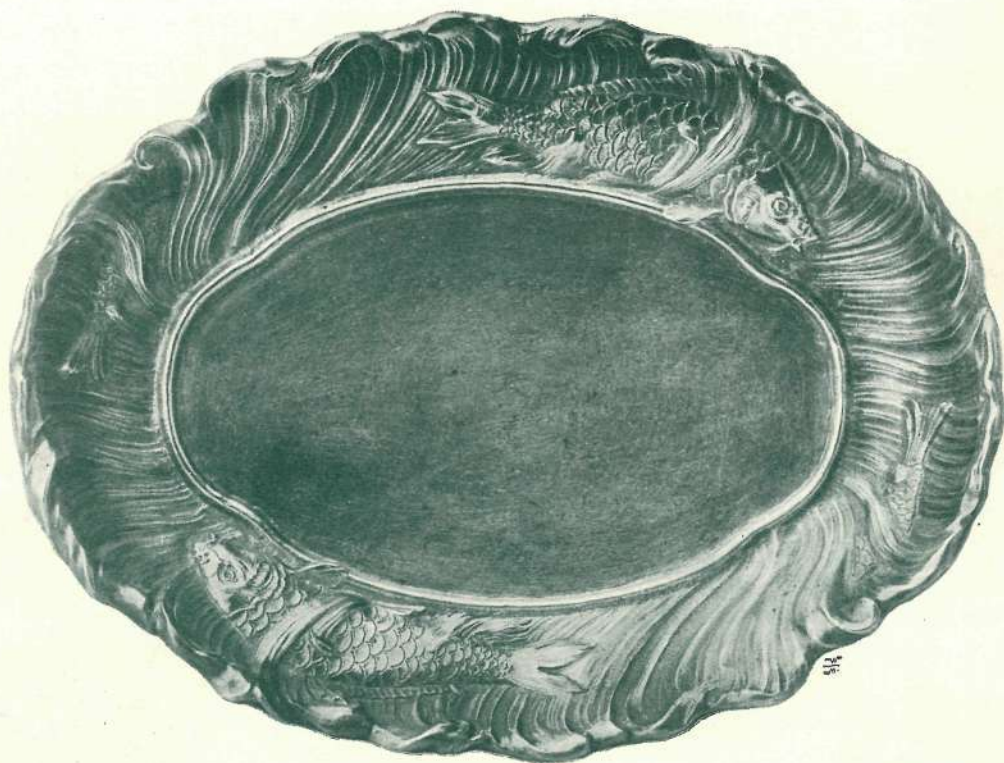

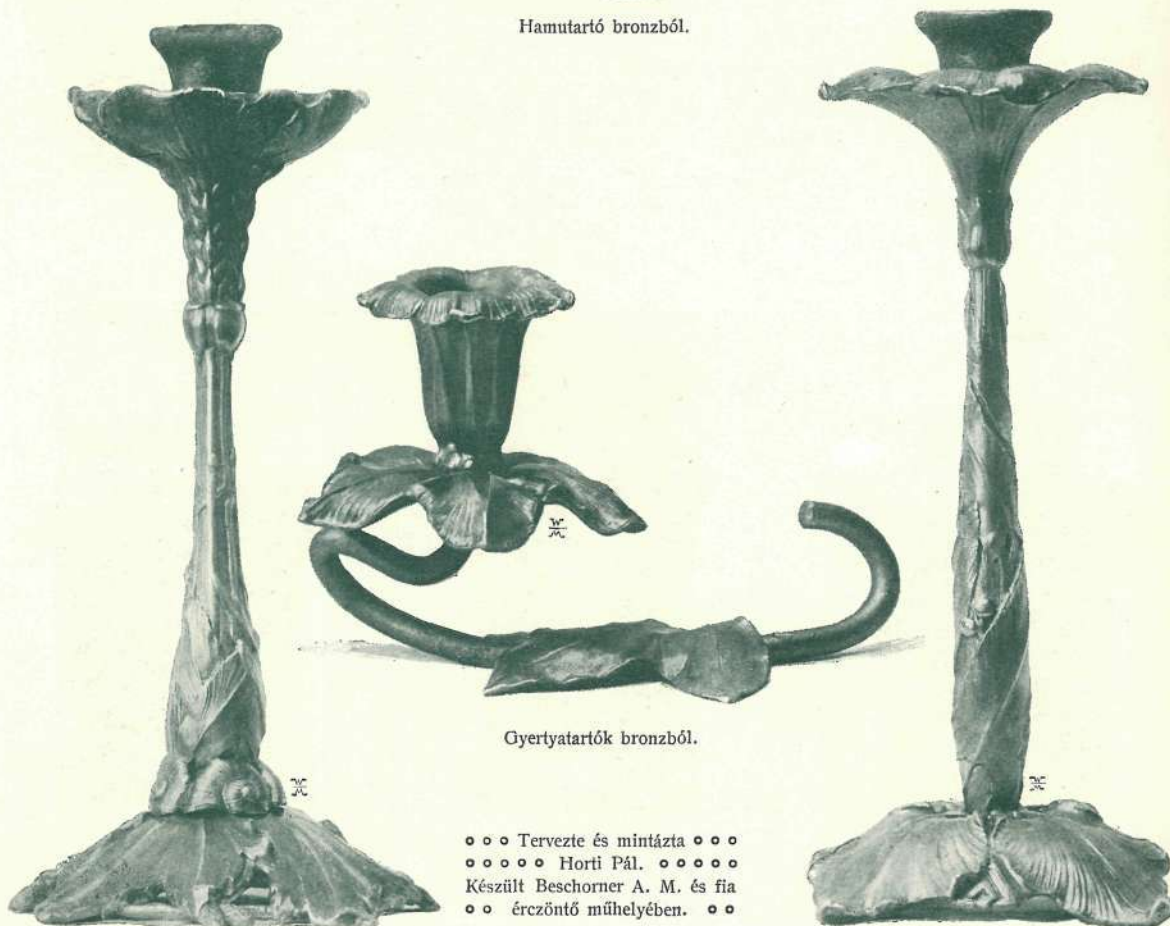
Szőnyeg portière torontáli szővésben.
 ○○○○ Tervezte Horti Pál. ○○○○
 ○○ Készítette Kovalszky Sarolta. ○○

Majolika burkoló lemezek.
 ○○○ Horti Páltól. ○○○

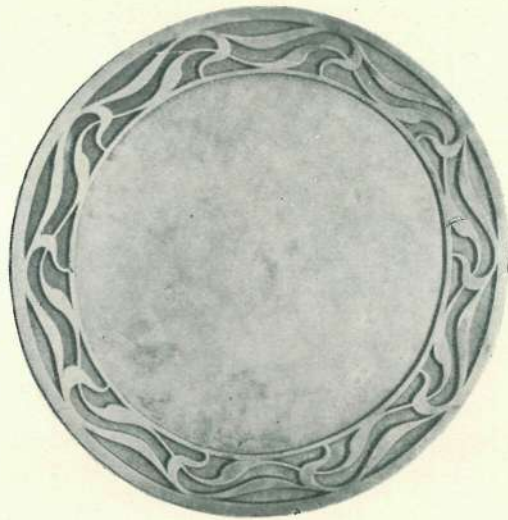
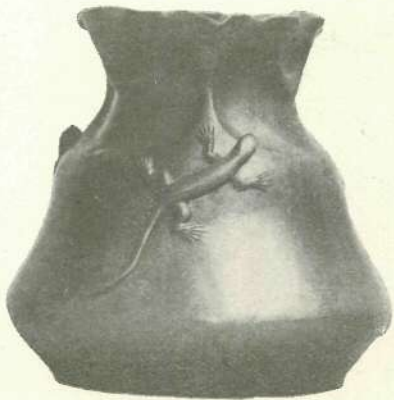

Hamutartó bronzból.

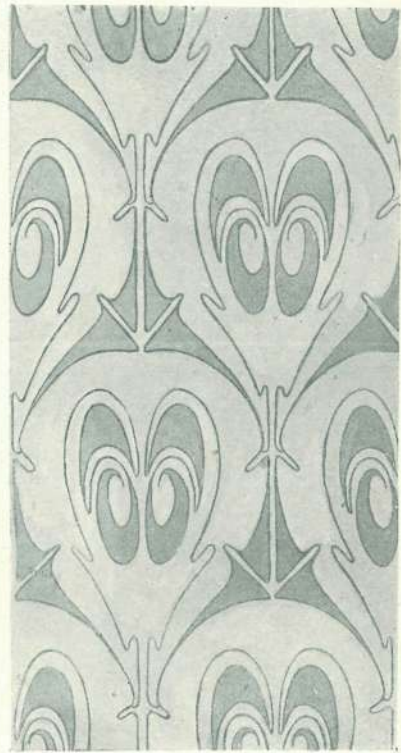
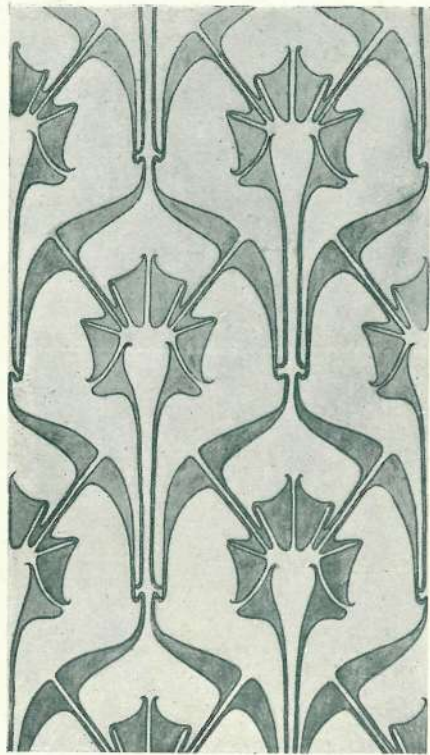
Gyertyatartók bronzból.

••• Tervezte és mintázta •••
••••• Horti Pál. •••••
Készült Beschorner A. M. és fia
•• ércöntő műhelyében. ••

Bronzedények.

Tervezte és mintázta
 ◦ ◦ Horti Pál. ◦ ◦

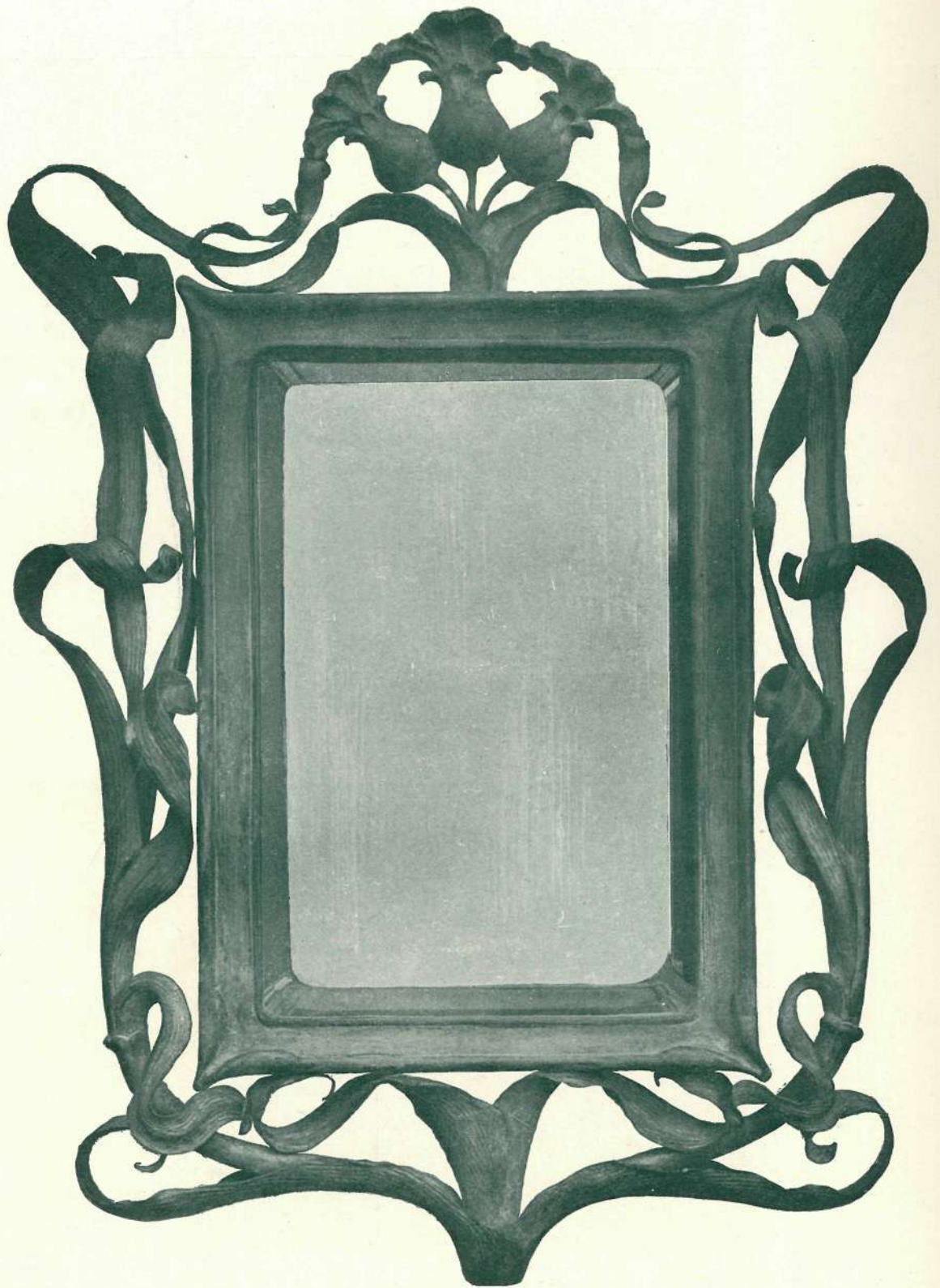
Beschorner A. M. és fia
 ◦ ércöntő műhelyéből. ◦

Tapéták és bordürok.
• • Horti Páltól. • •

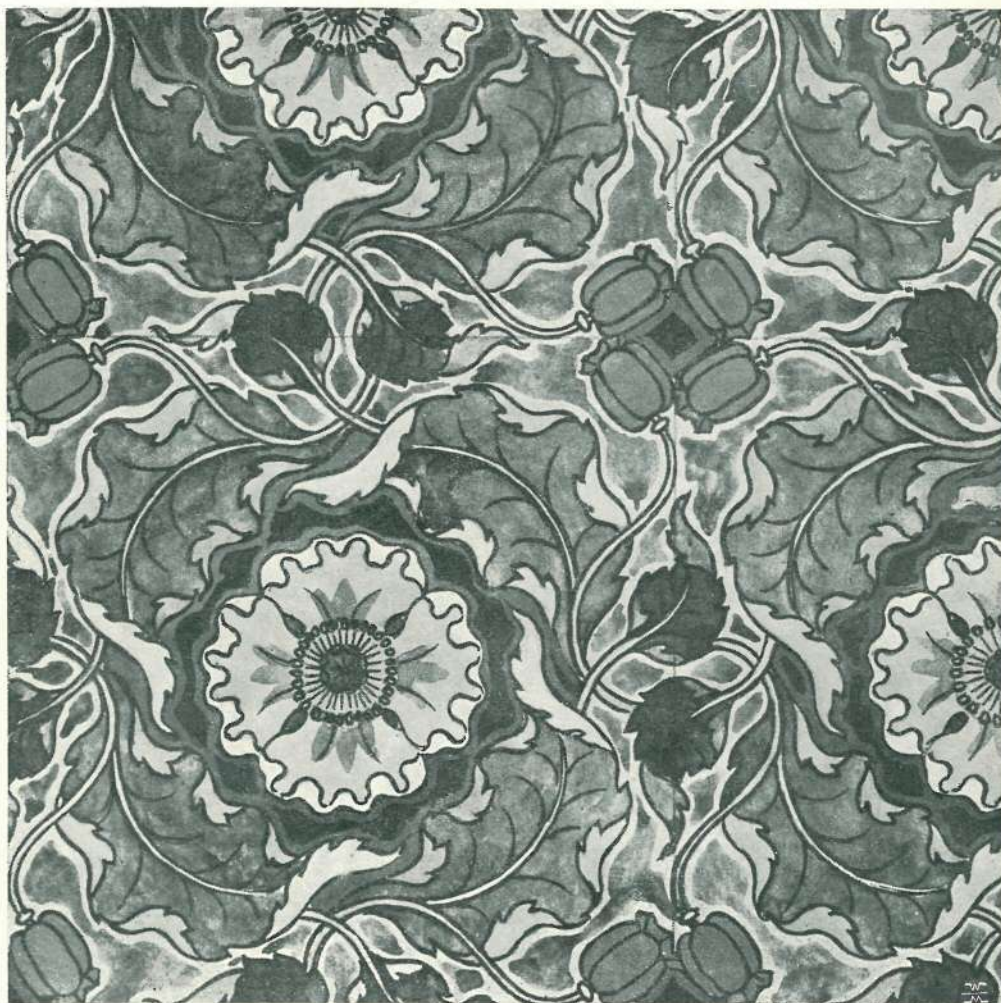
○○○○ Tapéták. ○○○○
○○○○ Horti Páltól. ○○○○

Tükörkeret kovácsolt vasból.
• • Tervezte Horti Pál. • •
• Készítette Sárvári János. •

Üveg-mozaik grisaille és opalescens üvegből
 a Karácsonyi kiállítás uri dolgozószobájához.
 ○○○○○○ Tervezte Horti Pál. ○○○○○○
 ○○○○ Készítette Forgó és Társa. ○○○○

Majolika-burkolat és bordüre.
○○○ Horti Páltól. ○○○